

Celem projektu jest rozpoznanie zagadnienia podcieni w mieszczańskej architekturze Śląska wraz z Ziemią Kłodzką od XIII do XVIII w. i określenie ich miejsca w europejskiej historii architektury. **Powodem podjęcia badań są następujące założenia:**

- przekonanie o niezwyklej znaczeniu podcieni w kształtowaniu krajobrazu średniowiecznych i nowożytnych miast śląskich,
- uznanie podcieni tworzących długie pasaży wzdłuż ulic oraz otaczających place za istotną cechę europejskiej urbanistyki średniowiecznej, rozwijaną dalej w okresie nowożytnym. Tym samym – możliwość porównywania procesów kształtujących te konstrukcje na Śląsku z analogiczną ideą w miastach rozmaitych terytoriów,
- przeświadczenie o wciąż niedostatecznym rozpoznaniu roli podcieni w dziejach architektury Śląska XIII-XVIII w., ze względu na: 1) obciążenie przedwojennych opracowań niemieckich ideologią nacjonalistyczną, 2) nazbyt lokalną perspektywę publikacji polskich w dotychczasowych rozważaniach nad dziejami budowli podcieniowych, 3) brak współczesnych badań bezpośrednio ukierunkowanych na rozpoznanie idei zabudowy podcieniowej na Śląsku, mających na celu pozyskanie nowych informacji oraz ukazanie jej w szerokiej europejskiej perspektywie.

Powodzenie realizacji projektu może przynieść jedynie **metoda** polegająca na podejściu interdyscyplinarnym umożliwiającym wykorzystanie jak najszerszego spektrum źródeł i właściwej ich interpretacji. Badania będą polegały na:

- kwerendzie terenowej w celu szczegółowego rozpoznania zachowanej zabudowy podcieniowej na Śląsku,
- kwerendzie archiwalnej polegającej na analizie publikowanych i niepublikowanych źródeł historycznych dotyczących miast z zachowaną i niezachowaną zabudową podcieniową. Dodatkowo przeprowadzona zostanie analiza wyników badań archeologicznych prowadzonych w obrębie miast śląskich,
- analizie historycznej kartografii pod kątem ustalenia rozwiązań urbanistycznych w zakresie wprowadzenia ciągów podcieniowych oraz przemian przestrzennych miast. W ramach pracy z planami zastosujemy niezwykle przydatną metodę nakładania rzutów najstarszych piwnic na współczesne i historyczne plany katastralne,
- analizie zachowanej dokumentacji architektonicznej jeleniogórskich kamienic przyrynkowych zaopatrzonych nie tylko w podcienia ale również hale centralne (niekiedy określane terminem „wiata”) oraz wykonanie rekonstrukcji 3D wybranych kamienic.
- rozpoznanie z autopsji zabudowy podcieniowej w miastach regionów o doniosłej roli w dziejach urbanistyki europejskiej i cechujących się szerokim stosowaniem interesującego nas rozwiązania: w południowo-zachodnich francuskich miastach określanym mianem *bastide*, ośrodkach powstałych w efekcie działalności dynastii Zähringerów, włoskich z najbardziej rozpoznawalną pod tym względem Bolonią oraz czeskich.